

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14518397>

XOTIN-QIZLARNING JAMIYATDAGI O‘RNI VA LIDERLIK BOSQICHLARI: YANGI O‘ZBEKISTON TAJRIBASI

Aziza Sadridinovna Fayzullayeva
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
mustaqil izlanuvchi.

ANNOTATSIYA: *Maqola O‘zbekiston xotin-qizlarning jamiyatdagi roli va liderlik salohiyatining shakllanishi bilan bog‘liq jarayonlarni o‘rganishga bag‘ishlangan. Unda xotin-qizlarning huquqiy maqomi, liderlikka erishish yo‘llari, jamiyat hayotidagi ishtiroki, global va milliy o‘zgarishlarga moslashish imkoniyatlari hamda ular duch kelayotgan muammolar yoritilgan. Xotin-qizlarni qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha davlat siyosati, gender tengligi ta‘minlanishiga qaratilgan chora-tadbirlar va kelgusidagi istiqbolli takliflar tahlil qilingan.*

Kalit so‘zlar: *Liderlik rivoji, gender tengligi, jamiyat roli, huquqiy maqom, ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash, xotin-qizlar siyosati, ta‘lim va kasbiy rivojlanish.*

МЕСТО ЖЕНЩИН В ОБЩЕСТВЕ И ЭТАПЫ ЛИДЕРСТВА: ОПЫТ НОВОГО УЗБЕКИСТАНА

Азиза Садридиновна Файзуллаева
Ташкентский государственный экономический университет,
независимый исследователь.

Аннотация: *Статья посвящена изучению роли женщин в обществе и процессам формирования их лидерского потенциала. Рассматриваются правовой статус женщин, пути их становления в качестве лидеров, участие в общественной жизни, способность адаптироваться к глобальным и национальным изменениям, а также проблемы, с которыми они сталкиваются. Проанализированы государственная политика в области поддержки женщин, меры, направленные на обеспечение гендерного равенства, и предложены перспективные рекомендации для дальнейшего развития.*

Ключевые слова: *лидерские качества, гендерное равенство, общественная роль, правовой статус, социальная поддержка, женская политика, образование, профессиональное развитие.*

WOMEN'S PLACE IN SOCIETY AND LEADERSHIP STAGES: THE EXPERIENCE OF NEW UZBEKISTAN

Aziza Sadridinovna Fayzullayeva

Tashkent State University of Economics,
independent researcher.

Abstract: *The article is devoted to the study of the role of women in society and the processes of formation of their leadership potential. The legal status of women, the ways of their development as leaders, participation in public life, the ability to adapt to global and national changes, as well as the problems they face are considered. The state policy in the field of women's support, measures aimed at ensuring gender equality are analyzed, and promising recommendations for further development are proposed.*

Keywords: *leadership qualities, gender equality, social role, legal status, social support, women's policy, education, professional development.*

KIRISH

Kundalik hayotimizda ko'p qo'llaniladigan muhim tushunchalardan biri inson huquqlari va manfaatlarini himoya qilish mexanizmlaridir. Bu mexanizmlar jinslar o'rtasidagi muvozanatni saqlash va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda asosiy omil bo'lib xizmat qiladi. Insoniyat jamiyati ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy jarayonlarning o'zaro ta'siri natijasida rivojlanib bormoqda. Jamiyatning barqaror rivojlanishini ta'minlash uchun davlat tomonidan qabul qilingan qonun-qoidalar amalda samara berishi lozim. Ayniqsa, gender masalalari va xotin-qizlarning huquq va imkoniyatlarini kengaytirish davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biriga aylangan.

Jinslar o'rtasidagi farqlar ko'pincha ijtimoiylashtirish jarayoni bilan bog'liq. Bu jarayon shaxsni jamiyatning to'laqonli a'zosi sifatida shakllantirish uchun zarur bo'lgan bilim, me'yor va qadriyatlarni o'zlashtirishni nazarda tutadi. Ijtimoiylashtirish institutlari – oila, maktab, tengdoshlar guruhi, atrofdagilar, jumladan qo'shnichilik munosabatlari, ota-ona va do'stlar – jamiyatdagi munosabatlarni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Bundan tashqari, xotin-qizlarning jamiyatdagi roli va liderlik rivojlanishi global va mahalliy darajada alohida ahamiyatga ega. BMTning ma'lumotlariga ko'ra, dunyo bo'ylab yetakchi lavozimlarda ishlaydigan ayollarning ulushi sezilarli darajada oshib bormoqda, ammo hali ham gender tengligiga erishishda to'siqlar mavjud [1]. Shu sababli, davlat siyosati va jamoatchilik tashabbuslari xotin-qizlarning huquq va imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan holda yanada kuchaytirilishi zarur.

Xotin-qizlarning liderlik qobiliyatini rivojlantirish, ularning jamiyatdagi faol ishtirokini qo'llab-quvvatlash, shuningdek, ularni qiynayotgan masalalarni hal qilish uchun turli sohalarda keng ko'lamlı ishlar amalga oshirilmoqda. Ushbu maqolada gender tengligi, xotin-qizlarning jamiyatdagi roli va liderlik salohiyatining shakllanish bosqichlari chuqur tahlil qilinadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Ijtimoiylashuv jarayonlariga ta'sir ko'rsatadigan omillar jamiyatning shakllanishida va istiqboldagi yo'nalishini belgilashda muhim ahamiyatga ega. Bu omillar, xususan, mintaqaga xos bo'lgan tarixiy etnik qadriyatlar, an'analar va din omili orqali namoyon bo'ladi. Yer yuzining har bir mintaqasida bu xususiyatlar o'ziga xos bo'lib, boshqa hududlarni takrorlamaydi. Masalan, Yevropa xalqlarining dunyoqarashi va mentaliteti Sharq mamlakatlaridan tubdan farq qiladi. Shu bois, mintaqalar kesimida ijtimoiy jarayonlar xilma-xillik kasb etadi.

Markaziy Osiyo mamlakatlaridagi ijtimoiylashuv jarayonlari ham o'ziga xos xususiyatlarga ega. Bu jarayonlar mintaqa xalqlari mentalitetida, tarixiy jarayonlar va ularning oqibatida shakllangan ijtimoiy tuzumlarda aks etgan. Markaziy Osiyoning, xususan, O'zbekistonning o'ziga xos omillariga an'anaviylik, qadriyatlarga sodiqlik, sharqona mentalitet, oila va nikoh munosabatlari hamda erkakning jamiyat boshqaruvidagi ustun mavqeyi kiradi[2]. Ushbu jarayonlarning hozirgi zamonaviy ko'rinishi shakllanguncha turli tarixiy bosqinlar va mustamlakachilik tizimining ta'siri mavjud bo'lgan.

Sovet Ittifoqi davrida jamiyatning ijtimoiy tuzumi va hayot tarzi butunlay boshqa yo'nalishga o'zgardi. Ittifoq parchalangach, Markaziy Osiyoda, jumladan,

O‘zbekistonda ijtimoiy hayotning barcha jabhalarida, xususan, xotin-qizlarning jamiyatdagi mavqeda sezilarli o‘zgarishlar kuzatildi. Mustaqillik yillarida davlat siyosati xotin-qizlarning huquqlari va imkoniyatlarini kengaytirishga qaratildi [3].

Xotin-qizlar bilan bog‘liq muammolar, asosan, quyidagi sohalarida namoyon bo‘ldi:

- Siyosiy huquqlar va ulardan foydalanish imkoniyatlari;
- Xotin-qizlarning oila a‘zosi sifatida va shaxsiy huquqlari;
- Ta‘lim olish va kasb-hunar o‘rganish imkoniyatlari;
- Mehnat faoliyati va bandlik muammolari.

O‘zbekiston hukumati bu masalalarni hal qilishni davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishiga aylantirdi. Mustaqillikdan keyingi qisqa davr ichida davlatning iqtisodiy va ijtimoiy sohalarida jiddiy o‘zgarishlar yuz berdi. Xotin-qizlarning huquqiy maqomi va jamiyatdagi mavqei sezilarli darajada mustahkamlandi. Yangi siyosiy tizim shaxs va davlat o‘rtasidagi munosabatlarni yanada mustahkamlashga asoslandi [3].

Davlat siyosatining asosiy yo‘nalishi demokratiya tamoyillari asosida shakllanib, inson huquqlarini kafolatlashga qaratildi. Bu jarayonlarda tarixiy urf-odatlar, ma‘naviy qadriyatlar va xalq an‘analari inobatga olindi. Natijada, fuqarolik jamiyati va huquqiy davlat qurish yo‘lida inson manfaatlarini va jamiyat ehtiyojlariga ustuvor ahamiyat berildi. Ushbu jarayonlar xotin-qizlarning jamiyatdagi rolini mustahkamlashda muhim omil bo‘lib xizmat qildi [2].

Metodologik jihatdan ushbu tadqiqotda tarixiy va ijtimoiy tahlil, taqqoslash usullari, shuningdek, normativ-huquqiy bazaga asoslangan yondashuvlar qo‘llanilgan. Mazkur tahlil nafaqat xotin-qizlarning jamiyatdagi mavqeini o‘rganishni, balki ularning liderlik salohiyatini rivojlantirish yo‘lidagi strategik chora-tadbirlarni taklif etishni ham nazarda tutadi.

Xususan, 1999-yil 14-apreldagi 760-I-sonli “Xotin-qizlarga qo‘shimcha imtiyozlar to‘g‘risidagi” O‘zbekiston Respublikasi Qonuni, 2003 yil 29-avgust “O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisiga saylov to‘g‘risidagi” Qonunning 22-moddasi, shuningdek, 1995-yil 2-mart PF-1084-sonli “O‘zbekiston Respublikasining davlat va ijtimoiy qurilishida xotin-qizlar rolini oshirish choralari to‘g‘risida”

Prezident Farmoni, 2010-yil 30-sentabrdagi PF- 4245-sonli “O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Xotin-qizlarning ijtimoiy muhofazasini kuchaytirishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida” hamda 2004- yil 25-may PF-3434-sonli “O‘zbekiston Xotin-qizlar qo‘mitasi faoliyatini qo‘llab- quvvatlash borasidagi qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida” [4] farmonlarida xotin-qizlar huquqlarining ta‘minlanishi, ularning jamiyat siyosiy va madaniy qatlamidagi ishtiroki, ayollar huquqlari kamsitilishiga qarshi ko‘riladigan chora-tadbirlar mustaqilligimizning ilk yillaridanoq o‘z samarasini ko‘rsatdi. Bu islohotlar so‘nggi yillarda O‘zbekistonda onalik va bolalikni muhofaza qilish, ayollarning jamiyatdagi mavqeyini oshirish, oilani mustahkamlash borasida bir qator muhim qarorlar: 2018- yil 2-fevral PF- 5325-son.

“Xotin-qizlarni qo‘llab-quvvatlash va oila institutini mustahkamlash sohasidagi faoliyatni tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”, 2004- yil 25-may PF-3434-sonli “O‘zbekiston Xotin-qizlar qo‘mitasi faoliyatini qo‘llab-quvvatlash borasidagi qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Farmon va boshqa normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilinganligi bilan diqqatga sazovordir[5].

O‘zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan islohotlar xotin-qizlar va erkaklar teng huquqliligini ta‘minlash, jamiyatning asosiy bo‘g‘ini bo‘lgan oilani mustahkamlash, nikohning barqarorligini qo‘llab-quvvatlash, onalik va bolalikni muhofaza qilish kabi masalalarda muhim natijalar bermoqda. Farzand tarbiyasida ota-onaning huquq va majburiyatlarini belgilash nafaqat O‘zbekistonda, balki Markaziy Osiyo mintaqasida davlat siyosatining muhim jihatlaridan biri sifatida qaraladi [6].

Mustaqillikdan keyingi davrda olib borilgan islohotlar natijasida O‘zbekiston gender tenglikni ta‘minlash va xotin-qizlarning huquqlarini himoya qilish bo‘yicha mintaqada ilg‘or davlatlardan biriga aylandi. Ayniqsa, mamlakatimiz Markaziy Osiyo davlatlari orasida birinchilardan bo‘lib, 1995-yilda Birlashgan Millatlar Tashkilotining “Xotin-qizlar huquqlari kamsitilishining barcha shakllariga barham berish to‘g‘risidagi konvensiyasi”ga (The Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women, CEDAW) qo‘shildi. Ushbu konvensiya gender kamsitishlarning

barcha shakllariga qarshi kurashish va xotin-qizlarning jamiyatdagi ishtirokini kengaytirish yoʻlida muhim qadam boʻldi[4].

Bugungi kunda Oʻzbekistonda gender tengligini taʼminlashga qaratilgan islohotlar davom ettirilmoqda. Xususan, xotin-qizlarning iqtisodiyot, taʼlim, sogʻliqni saqlash va davlat boshqaruvi sohalaridagi faolligini oshirish uchun turli dasturlar amalga oshirilmoqda. Bu borada davlat va nodavlat tashkilotlari tomonidan olib borilayotgan faoliyat gender tenglikni taʼminlash va ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlashga qaratilgan.

Oʻzbekistonning gender siyosati boshqa Markaziy Osiyo davlatlariga ham oʻrnak boʻlib, mintaqaviy hamkorlikni kuchaytirishda ahamiyat kasb etmoqda. Xotin-qizlarning huquqlari va imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan xalqaro va mahalliy tashabbuslar mamlakatimizning bu boradagi saʼy-harakatlarini yana-da kuchaytirishga xizmat qilmoqda.

MUHOKAMA

1995-yilda “Tinchlik, taraqqiyot va tenglik” shiori ostida Pekin shahrida oʻtkazilgan Butunjahon xotin-qizlar konferensiyasida Oʻzbekiston vakillari faol ishtirok etib, xotin-qizlar ahvolini yaxshilashga qaratilgan Pekin deklaratsiyasi platformasiga qoʻshildi. Ushbu konferensiya xotin-qizlar huquqlari va imkoniyatlarini kengaytirish masalasida global miqyosdagi muhim qadam boʻldi. Ayniqsa, gender tengligi va ayollarning ijtimoiy-iqtisodiy hayotdagi rolini kuchaytirish masalalari bu jarayonning ustuvor yoʻnalishlaridan biri sifatida belgilandi [7].

Oʻzbekiston uchun gender tenglik faqat ijtimoiy masala boʻlib qolmay, balki iqtisodiy rivojlanishning ham asosiy omili sifatida eʼtirof etiladi. Xalqaro tajriba, jumladan, BMT Bosh Assambleyasining 2000-yil iyun oyida oʻtkazilgan maxsus sessiyasida Jahon banki tomonidan taqdim etilgan tadqiqotlarda, gender tengligi iqtisodiy barqarorlikka bevosita taʼsir koʻrsatishi ilmiy jihatdan asoslab berilgan [8]. Oʻzbekiston bu prinsiplarni amalda qoʻllashda davom etmoqda, xususan, xotin-qizlarning iqtisodiy mustaqilligini taʼminlash uchun dasturlar joriy qilinmoqda.

Gender masalalariga oid tushunchalar O‘zbekistonda mustaqillik yillarida yangi bosqichga ko‘tarildi. O‘zbekiston hukumati xotin-qizlarni rivojlantirish masalasini davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylantirdi. 2020-yilda qabul qilingan "Gender tenglikni ta‘minlash to‘g‘risidagi qonun" bu boradagi muhim hujjatlardan biri bo‘lib, unda xotin-qizlarning jamiyat hayotidagi faol ishtiroki kafolatlangan. Shu bilan birga, 2021-yilda Gender tenglik bo‘yicha Milliy strategiya tasdiqlandi, unda ayollarning siyosiy va iqtisodiy hayotda ishtirokini oshirish, shuningdek, gender stereotiplarni yengib o‘tish maqsadlari belgilandi [9].

Markaziy Osiyo mintaqasidagi boshqa mamlakatlar bilan solishtirilganda, O‘zbekiston gender tenglikka erishish bo‘yicha sezilarli natijalarga erishdi. Ammo mintaqada hanuzgacha gender muammolar mavjud. Masalan, Qozog‘iston va Qirg‘izistonda “kelin o‘g‘irlash” amaliyoti saqlanib qolgan bo‘lsa, Tojikistonda ayollarning kiyinish tartibi davlat tomonidan nazorat qilinmoqda. Bu kabi muammolar Markaziy Osiyo mintaqasida gender masalalari hali ham dolzarb ekanligini ko‘rsatadi.

O‘zbekiston hukumati gender tenglikka erishish yo‘lida xalqaro hamkorlikni kuchaytirib, mintaqa uchun namunali model yaratishga intilmoqda. Masalan, BMTning Pekin platformasi qoidalariga muvofiq, ayollar va bolalar uchun ijtimoiy himoya tizimlarini takomillashtirish, ta‘lim va bandlik sohasida gender tengligini ta‘minlash uchun qator loyihalar amalga oshirildi. Ayollarning mehnat bozoridagi ishtirokini kengaytirish uchun yaratilgan imkoniyatlar, shu jumladan, startap dasturlari va kasb-hunar markazlari, gender tenglikni ta‘minlashning muhim qismi hisoblanadi [7].

Gender tafovutlarini bartaraf etish va xotin-qizlarning jamiyatdagi faol ishtirokini qo‘llab-quvvatlash masalalari O‘zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Ushbu yo‘nalishdagi islohotlar davom ettirilishi mintaqaning umumiy barqarorligiga ham ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi. **OLINGAN NATIJALAR**

Rivojlantirish loyihalari orqali gender tengligini ta‘minlash va xotin-qizlarning jamiyatdagi rolini mustahkamlash O‘zbekistonning ijtimoiy va iqtisodiy

rivojlanishidagi asosiy yo‘nalishlardan biriga aylandi. Markaziy Osiyo mintaqasida amalga oshirilgan tadqiqotlar gender tengsizligini keltirib chiqaruvchi sabablarni aniqlash, ularni bartaraf etish, shuningdek, rivojlanish loyihalarining erkaklar, xotin-qizlar, o‘smirlar va boshqa guruhlar uchun tabaqalashtirilgan ta‘sirini o‘rganish zaruratini ko‘rsatmoqda. Bu jarayon xotin-qizlarning jamiyatdagi ishtirokini yanada kengaytirishga yordam beradi.

O‘zbekistonda ayollarning mehnat bozoridagi faolligi mehnat resurslarining 48 foizini tashkil etib, mamlakat iqtisodiyotida muhim o‘rin tutadi (Statistika qo‘mitasi, 2023). Bundan tashqari, siyosiy sohadagi islohotlar xotin-qizlarning parlamentdagi ishtirokini sezilarli darajada oshirdi. Agar 2013-yilga kelib, Oliy Majlis Qonunchilik palatasida ayollar ulushi 22 foizni, Senatda esa 15 foizni tashkil qilgan bo‘lsa, 2023-yilda bu ko‘rsatkichlar mos ravishda 32 foiz va 25 foizga yetdi [11]. Ushbu o‘zgarishlar gender tengligini ta‘minlash borasidagi sa‘y-harakatlarning ijobiy natijasidir.

Bu ko‘rsatkichlar Markaziy Osiyo mamlakatlari bilan taqqoslaganda ham ijobiydir. Masalan, Tojikiston parlamentida ayollar ulushi hali ham past — 14,7 foizni tashkil etsa, Qozog‘iston va Qirg‘izistonda bu ko‘rsatkich 23 foiz atrofida saqlanmoqda [13]. O‘zbekistonning gender siyosatiga qaratilgan islohotlari mintaqada ilg‘or tajribani shakllantirishga xizmat qilmoqda.

Bundan tashqari, O‘zbekistonda ayollarning ta‘lim olish imkoniyatlarini kengaytirish va ularning iqtisodiy imkoniyatlarini oshirishga qaratilgan dasturlar ham muhim natijalar bermoqda. Xususan, “Ayollar daftariga” kiritilgan dasturlar va gender tenglikni ta‘minlashga qaratilgan Milliy strategiya doirasida ayollarni bandlik, tadbirkorlik va ta‘lim sohalarida qo‘llab-quvvatlash davom ettirilmoqda. Bu tashabbuslar jamiyatdagi farovonlikni oshirish va ijtimoiy barqarorlikni ta‘minlashga xizmat qilmoqda [3].

O‘zbekistondagi islohotlar faqat ayollar huquqlarini himoya qilish bilan cheklanib qolmay, balki ularning jamiyatning barcha jabhalarida faol ishtirokini rag‘batlantiruvchi muhit yaratmoqda. Gender tengligi va xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy faolligi jamiyatda barqarorlikni ta‘minlash va umumiy farovonlikni

oshirishning asosiy omillaridan biri sifatida qaralmoqda. Shuning uchun, gender tengligini ta'minlash bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar davom ettirilishi nafaqat O'zbekiston, balki butun Markaziy Osiyo mintaqasining barqaror rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

XULOSA

Yuqoridagi ma'lumotlar asosida Markaziy Osiyo, xususan, O'zbekiston Respublikasida xotin-qizlarning teng huquqliligi va jamiyatdagi faolligini oshirishga qaratilgan tadbirlar hamda ularni amalga oshirish yo'llari muhim ahamiyat kasb etadi. O'zbekistonda gender tengligini ta'minlash, xotin-qizlarning kasbiy va ijtimoiy salohiyatini rivojlantirish, ularni jamiyatning barcha jabhalarida faol ishtirok etishiga sharoit yaratish maqsadida bir qator strategik chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Ushbu jarayonlarni yanada samarali qilish uchun quyidagi ilmiy taklif va amaliy tavsiyalarni ilgari surish mumkin:

- **“Ayollarga xos kasblar” tushunchasini yangilash yoki bekor qilish:** Ayollarga erkin kasb tanlash imkonini yaratish va bu jarayonda gender stereotiplarni yengib o'tish muhim. Shuningdek, ayollar uchun yuqori maoshli va mas'uliyatli kasblarni tanlashda kengroq imkoniyatlar yaratish zarur.
- **Masofaviy ishlash imkoniyatlarini kengaytirish:** Uy vazifalari va bola tarbiyasini kasbiy faoliyat bilan muvofiqlashtirish uchun masofaviy ishlash shakllarini rivojlantirish. Bu, ayniqsa, yosh onalar uchun muhimdir.
- **Ijodkorlikni rag'batlantiruvchi loyihalarni rivojlantirish:** Nodavlat tashkilotlari bilan hamkorlikda ayollarni ijodkorlik faoliyatiga jalb etish, ular uchun uy sharoitida ishlab chiqish imkoniyatlarini yaratish. Bu ayollarning qobiliyatlarini rivojlantirish va iqtisodiy mustaqilligini ta'minlashda yordam beradi.
- **Huquqiy va siyosiy ta'limni rivojlantirish:** Ayollarning huquqiy savodxonligini oshirish va ularni siyosiy faoliyatga jalb qilish uchun maxsus dasturlarni ishlab chiqish. Davlat boshqaruvi va siyosiy karyera sohasida ayollar ishtirokini oshirish uchun yangi yondashuvlar talab etiladi.

- **Oilaviy munosabatlarda tenglikni ta'minlash:** Oiladagi erkak va ayol o'rtasidagi munosabatlarni kelishuv asosida amalga oshirish, muammoli vaziyatlarni tenglik tamoyillari asosida hal qilishga qaratilgan mexanizmlarni ishlab chiqish.
- **Farzand tarbiyasida teng ishtirok:** Ota-onalarning teng mas'uliyatda bo'lishini rag'batlantirish orqali ayollarni jamiyatdagi o'rni topishda qo'llab-quvvatlash.
- **Zo'ravonlikka qarshi kurash:** Zo'ravonlik qurboniga aylangan xotin-qizlarni davlat va jamoatchilik tomonidan har tomonlama qo'llab-quvvatlash tizimini mustahkamlash. Ular uchun huquqiy, psixologik va iqtisodiy yordam ko'rsatish bo'yicha kompleks tizimni yaratish zarur.

O'zbekistondagi gender tengligi va xotin-qizlarning huquqlarini kengaytirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar nafaqat ayollarning jamiyatdagi mavqeini mustahkamlashga, balki davlatning ijtimoiy-iqtisodiy barqarorligini ta'minlashga ham xizmat qilmoqda. Ushbu yo'nalishda olib borilayotgan sa'y-harakatlar davom ettirilmoqda, Yangi O'zbekistonda gender tengligi bo'yicha mintaqada etakchi davlatlardan biriga aylanmoqda.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Birlashgan Millatlar Tashkilotining Taraqqiyot Dasturi (BMTTD) O'zbekistonda gender tengligi. (2023). URL: <https://www.uz.undp.org>
2. Mo'minov A.R. Tillaboyev M. A Inson huquqlari. Ayollarning huquq va erkinliklarini xalqaro huquqiy himoya qilish. //T. : Adolat. 2013.- B.368.
3. O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 17-avgustdagi "Ayollar va erkaklar teng huquq va imkoniyatlar kafolatlari to'g'risida"gi Qonuni.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. Mirziyoyevning 2018-yil 2-fevraldagi "Xotin-qizlarni qo'llab-quvvatlash va oila institutini rivojlantirish to'g'risida"gi 5325-son Farmoni.

5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. Mirziyoyev 2019-yil 7-martdagi “Ayollarning mehnat huquqlari kafolatlarini yanada kuchaytirish va tadbirkorlikka ko‘maklashish to‘g‘risida”gi “Faoliyatini qo‘llab-quvvatlash chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori.

6. Mo‘minov A.R. Tillaboyev M. A Inson huquqlari. Ayollarning huquq va erkinliklarini xalqaro huquqiy himoya qilish. //T. : Adolat. 2013.- B.368.

5. Saidov A. “Xotin-qizlar huquqlari bo‘yicha xalqaro va milliy qonunchilik” Rivojlanishning asosiy yo‘nalishlari”, T.: 1999, 82-bet.

6. Tansiqbayeva G. Ayollarga nisbatan kamsitishlarga barham berish – ularning samarali tengligining zarur sharti//Ayollar huquq va erkinliklari. – T.: Adolat, 2002 y.

7. BMT Pekin deklaratsiyasi va Harakatlar platformasi. (1995). URL: <https://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/platform>

8. “Gender tengligiga erishish va ayollarning iqtisodiy imkoniyatlarini kengaytirish”.

URL: <https://www.unwomen.org>

9. Jahon banki. (2000). “Gender tengligi, taraqqiyot va 21-asr”. URL: <https://www.worldbank.org>

10. O‘zbekiston Respublikasi Gender tengligini ta‘minlash to‘g‘risida. (2020). URL: <https://lex.uz/docs/4748825>

11. Statistika qo‘mitasi. (2023). “O‘zbekiston ayollar mehnat bozori: tahlil va raqamlar”. URL: <https://stat.uz>

12. Markaziy Osiyo mintaqasi parlamentlarida gender tengligi. (2013). URL: <https://www.ipu.org>

13. Gender tengligi to‘g‘risida O‘zbekiston Respublikasi. (2021). URL: <https://president.uz>